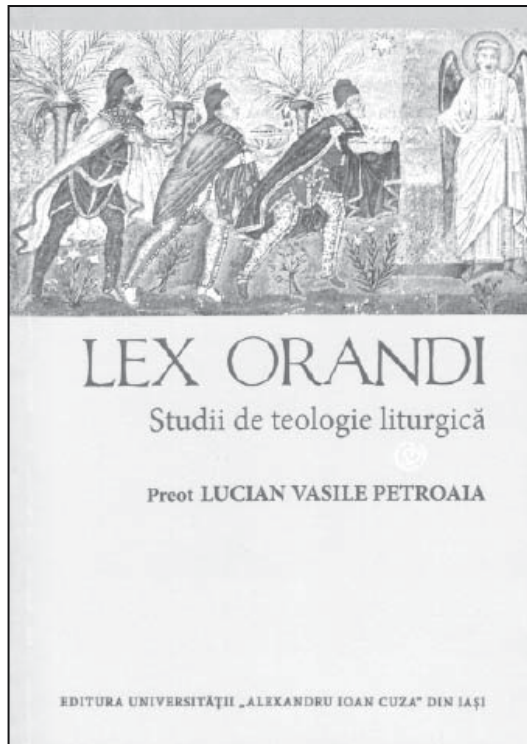

RECENZII

Pr. Lucian Vasile PETROAIA, *LEX ORANDI. Studii de teologie liturgică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2021, 540 p., ISBN: 978-606-714-666-0

La finalul anului 2021 a apărut, la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, un volum despre care pr. prof. dr. Viorel Sava afirmă că „îmbină armonios rezultatele activității autorului”, pr. conf. dr. Lucian Vasile Petroaia, la parohia Sfinții Trei Ierarhi din Galați, la catedra Departamentului de Teologie a Facultății de Istorie, Filosofie și Teologie, din cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați, precum și la cea a Facultății de Teologie Ortodoxă „Justian Patriarhul” din București, realizând ceea ce definește pr. Lucian Farcașiu drept un „ghid liturgic și catehetic” util preoților și

credincioșilor, dar credem că în aceeași măsură studenților și masteranzilor facultăților de profil și nu numai.

Autorul însuși mărturisește că volumul este rezultatul unei activități de cercetare susținută, ce acoperă o perioadă de 15 ani, astfel că acesta este sinteza unor lucrări realizate de-a lungul timpului

și prezentate la diferite manifestări științifice, la care sunt adăugate și alte texte inedite. Ca tematică, lucrarea acoperă doisprezece teme diverse, centrate pe istoriografie liturgică, teologie și spiritualitate teologico-liturgică, exegeză și practică liturgico-pastorală. Astfel, le prezentăm mai jos, dar nu în ordinea aleasă de autor, ce urmează consecvent cronologia construirii discursului, ci în ordinea logică a demersului, care ne ajută mai mult să observăm consecvența în urmărirea și aprofundarea unor teme, unele uitate – cum ar fi rânduielile tipiconale, precum: „Rânduiala Sfintelor Taine ale Botezului și Mirungerii, în edițiile românești ale *Molitfelnicului*” (pp. 19-41) și „Rânduiala Logodnei și a Sfintei Taine a Cununiei, în edițiile românești ale *Molitfelnicului*” (pp. 107-136), „Rânduiala Sfintei Taine a Maslului în edițiile românești ale *Molitfelnicului* și în practica liturgică a altor Biserici” (pp. 183-227), „Aspecte canonice, liturgice și practice privind înmormântarea pruncilor nebotezați, în Biserica Ortodoxă” (pp. 43-73), „Canonul pentru primirea Sfintei Împărtășanii: semnificații teologice și sensuri imnografice” (pp. 74-106), „Slujba Sfântului Maslu – o analiză teologico-liturgică” (pp. 137-182). Deosebit de interesantă este și abordarea unei teme adaptată la realitatea istorică, la nevoia de a aduce în discuție adevărul despre Monarhie și despre ceea ce a reprezentat ea în istoria poporului român și, de ce nu, de a pregăti tinerii pentru ceea ce ar putea reprezenta evoluția firească a lucrurilor: „O rânduială liturgică rară: slujba încoronării” (pp. 258-342). Semnificativ sunt, fără îndoială, revenirea de fiecare dată la ceea ce am moștenit în patrimoniul cultural prin: „Vechi cărți bisericești, ne(mai)cunoscute astăzi” (pp. 416-446), dar și modul în care pot fi restaurate coordonatele liturgice și istorice atunci când vorbim de o problemă foarte actuală – moartea și „Grija pentru cei adormiți în Domnul, în trecutul și prezentul Bisericii. Coordonate liturgic-istorice, semnificații teologice și aspecte pastoral-practice” (pp. 344-385). Un alt demers foarte interesant îl reprezintă descifrarea semnificațiilor sfântului locaș și ale clopotului cu funcția sa liturgică: „Locașul de cult ortodox, de la simbol la mistagogie” (pp. 229-257), „Clopotul: repere istorice, semnificații teologice, funcțiune liturgică” (pp. 386-415).

Credem că temele abordate în volum răspund nevoii de a vorbi despre problemele semnificative întâlnite în Biserica Ortodoxă astăzi,

precum și în viața creștinilor, cu tinerii mai ales, care, antrenați fiind în vârtoarea vieții sociale și profesionale, nu au timp să înțeleagă, de exemplu „efemeritatea vieții pământeste și misterul morții” (p. 368), astfel că se prăbușesc în deznădejdea despărțirii de cei dragi sau în cea a temerii de „marea trecere”, nemaștiind ce înseamnă purtarea de grijă și folosul duhovnicesc al parastaselor pentru cei adormiți (p. 374) sau al pomenirii celor adormiți la Sfânta Liturghie (p. 377), după cum nu mai știu nici particularitățile rânduiei și semnificațiile Tainei Sfântului Maslu (p. 189).

Volumul se încheie cu un amplu capitol intitulat „Viața liturgică, pastoral-misionară și cultural-educatională de la Dunărea de Jos, reflectată în tipărituri zonale reprezentative de secol XIX-XXI” (pp. 447-528), în care autorul revine la demersul istoric, reconstituit, urmând firul evoluției în timp a Eparhiei Dunării de Jos, amintind și inițiative editoriale, cum ar fi retipărirea *Monografiei Sfintei Episcopii a Dunării de Jos* (autor Anghel Constantinescu), precum și de îngrijirea unor lucrări de referință ce au fost tipărite prin Editura Arhiepiscopiei, până în prezent. Pr. Lucian Petroaia evocă prezențe, evenimente, mărturii, considerând că poate fi cartea, peste vreme, „un martor de eroziune” (p. 520).

Stilul academic, dar accesibil, cursivitatea ideilor și claritatea expunerii acestora, precum și actualitatea temelor abordate fac lectura lucrării facilă și atractivă, interesantă și captivantă în același timp, căci autorul poartă dialog, explică, argumentează, demonstrează și construiește discursuri, folosind calitățile nu doar ale cercetătorului, ci și pe cele pedagogice ale dascălului din mediul universitar.

**Conf. dr. Mihaela Denisia Liușnea,
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Romania**